

21 829

26

FEDERÁLNÍ MINISTERSTVO FINANCÍ

Označení naléhavosti, důvěrnosti

21 829

T: 27.12.1989

Obs./odd. III/1

Referent Rachač I. 2287

Č. III/1 - 21829/89

Předchozí spisy

a jiné spisy jiné

Vyřízeno zároveň

Věc Žádost ČSOB o stanovisko k problematice vládního úvěru SSSR

Lhůta

Upomenuto

Pokyny kanceláři a výpravě

Nahlédne

Odbor I

Stanovisko přebírá

27.12.89

Spisovno, předlož znovu dne

Zpět referent !

Do spisovny došlo dne

Do výpravny
došlo dneDo ústřední spisovny
došlo dne

Datum

Podpis

Opsáno

Srovnáno

Vypraveno

Značka

121	198/4	A	27 XII 1989	190/6
-----	-------	---	-------------	-------

Skartovati v roce
Ze skartování vyloučeno

doporuč.

spěsně

poslem

doruč. arch.

V o t u m

Generální ředitel ČSOB požádal p. ministra o stanovisko k problémům, souvisejícím s vnitřním korunovým profinancováním vládního úvěru poskytnutému SSSR ve výši do 2 mld. Rb, dále s krytím eventuelních korunových a devizových kursových ztrát z titulu devalvace převoditelného rublu do výše 5% a s přeceněním této čs. pohledávky při předpokládaném přechodu na volně směnitelné měny ve vzájemném zúčtování mezi ČSSR a SSSR.

S přihlédnutím ke stanovisku odboru I FMF navrhuje následující expedici:

Poznámka: Pro informaci uvádíme, že na základě výsledků jednání předsedy vlády ČSSR s předsedou Rady ministrů SSSR dne 20.12.1989 v Moskvě bude k problematice přechodu na zúčtování vzájemné výměny zboží mezi ČSSR a SSSR ve volně směnitelných měnách vytvořena v rámci Hospodářské rady komise odborníků, složená ze zástupců příslušných rezortů.

Návrh expedice

Vážený pane,

k Vašemu dopisu čj. P - 2474 ze dne 19. prosince 1989 sděluji, že při jednání na úrovni I. náměstka ministra financí ČSSR a místopředsedy SBČS dne 21. prosince 1989 bylo dohodnuto pokládat vládní úvěr SSSR k vyrovnání vzájemných platebních vztahů za součást vládního devizového okruhu. V částce čerpané ještě do konce roku 1989 (předpokládá se cca 8 mld Kčs) se stane příslušná vládní pohledávka součástí existujícího (starého) bloku vládních úvěrů a v jeho rámci bude převedena bezúplatně do státních finančních aktiv (majetku) federace s proúčtováním uvolněných bankovních zdrojů krytí do státních finančních pasív. Další čerpání uvedeného vládního úvěru v průběhu roku 1990 má být již korunově financováno úvěrem SBČS státu, který bude podléhat schvalování Federálním shromážděním.

Je tedy zřejmé, že všechny eventuelní kursové ztráty u výše uvedeného vládního úvěru SSSR z titulu devalvace převoditelného rublu (s výjimkou devalvace vůči VM o více než 5% v rámci zajišťovací doložky) budou finančně kryty ze státních prostředků, konkrétně z rezervy FMF na krytí rizik z poskytnutých vládních úvěrů.

Otázky, související se splácením tohoto úvěru při předpokládaném přechodu na volně směnitelné měny ve vzájemném zúčtování mezi ČSSR a SSSR, budou ~~FMF a vládou ČSSR~~ řešeny v komplexu všech souvisejících oblastí spolupráce (neobchodní platy, tranzitní poplatky, účast na vybraných integračních akcích a d.).

S pozdravem

Vážený pan

Ing Rostislav P e t r á š

generální ředitel

Československé obchodní banky, A.S.

Na příkopě 14

115 20 P r a h a 1

V Praze dne prosince 1989.

Ing Větrovský l. 2104

Ing. Moravcová l. 2280

Ing. Rachac l. 2287

Vara P 27/12/89

Větrovský 27/12/89

27.12.89

Rachac 27/12/89

odd. 11/1 obdrženo 22.12. -
19.30 hod
ČESKOSLOVENSKÁ OBCHODNÍ BANKA, A. S.
ING. ROSTISLAV PETRÁŠ
GENERÁLNÍ ŘEDITEL

V Praze dne 19. prosince 1989

SEKRETARIÁT MINISTRA FINANCÍ ČSSR
Č. j. P - 2474

Dato: 19. XII. 1989

Císlo:

2329 / 27829

Vyřizováno

2106

Vážený pane ministře,

na základě článku 7 Dohody mezi vládou ČSSR a vládou SSSR o poskytnutí úvěru vládě SSSR z 10.11.1989 je Československá obchodní banka povinna sjednat s partnerskou bankou v průběhu 90 dnů od data podpisu této dohody mezibankovní ujednání o technickém vedení účtů tohoto úvěru.

Podle článku 2 výše uvedené dohody je třeba do 31.12.1989 zabezpečit sovětské straně první převod prostředků v převoditelných rublech u Mezinárodní banky hospodářské spolupráce. Předpokládáme, že by se jednalo o částku cca 800,- mil. převod. rublů, která je na účtě ČSOB u MBHS pro tyto účely k dispozici.

Hladkému zabezpečení převodu brání skutečnost, že na úrovni čs. centrálních finančních orgánů dosud není uspokojivě vyřešena problematika vnitřního korunového financování tohoto úvěru včetně jeho zařazení do příslušné kategorie. Není proto jasné, z jakých zdrojů bude Československé obchodní bance výše uvedený převod pokryt.

Dalším problémem, týkajícím se splácení úvěru, je dopad eventuální devalvace kursu převoditelného rublu vůči volně směnitelným měnám a promítnutí do úpravy čs. koruny na ČSOB, neboť podle článku 6 mezivládní dohody budou dohodnuta opatření ke změně částek postupných splátek pouze v případě, změní-li se hodnota převoditelného rublu ve vztahu ke koši volně směnitelných měn stanovenému podle metodiky MBHS platné k datu podpisu této dohody o více než $\pm 5 \%$. Pokud by se tedy hodnota převoditelného rublu změnila o 5 % nebo méně, tato skutečnost by plně dopadla na ČSOB.

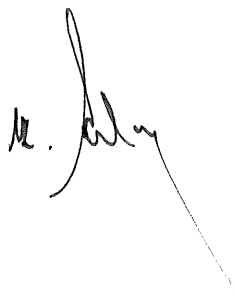
53/8

Posledním problémem, na který si dovoluji v souvislosti s mezivládní dohodou o poskytnutí úvěru upozornit, je skutečnost, že vzhledem k předpokládanému přechodu na volně směnitelné měny ve vzájemném zúčtování mezi ČSSR a SSSR od roku 1991 nabude zřejmě na aktuálnosti otázka, jakým způsobem přecenit čs. aktivní saldo u MBHS a jaký toto bude mít dopad na splácení úvěru v letech 1996 - 2000 i na další vývoj čs.-sovětské platební bilance.

Žádám Vás, vážený pane ministře, o vyjádření Vašeho stanoviska k výše uvedenému okruhu problémů s přihlédnutím k tomu, zda ČSOB bude do konce letošního roku realizovat mezivládní dohodou určený převod prostředků v převoditelných rublech sovětské straně.

Děkuji předem za spolupráci.

S pozdravem

Vážený pan

Ing. V. K l a u s, CSc
ministr

Federální ministerstvo financí

P r a h a

Problematika korunového financování vládního úvěru poskytnutého
SSSR na vyrovnaní bilance vzájemných platebních vztahů

Na základě usnesení vlády ČSSR č.343 ze dne 2.11.1989 byla dne 10.11.1989 v Moskvě podepsána dohoda mezi vládou ČSSR a vládou SSSR o poskytnutí úvěru vládě SSSR. Úvěr má být poskytnut ve výši do 2 mld přev.Rb s ročním úrokem 5% na vyrovnaní bilance vzájemných platebních vztahů za období 1986-1990.

Čerpání uvedeného úvěru má být rozloženo tak, že započne již v roce 1989 (do konce roku má být čerpáno cca 1,1 až 1,5 mld Kčs v závislosti na výši pasivního platebního salda SSSR) a v roce 1990 má pokračovat v dalších dvou částkách (k 30.6. a k 31.12.) podle výše salda vzájemných platebních vztahů podle oficiálních údajů MBHS k datu převodu. Konkrétní výše jednotlivých částek a doba převodu budou dohodnuty mezi ČSOB a Bankou pro zahraničně hospodářskou činnost SSSR.

Splácení uvedeného úvěru se má uskutečňovat zhruba s 5letým odkladem, tj. počínaje 1.lednem 1996 stejnými ročními splátkami. Byla dohodnuta i měnová doložka v podobě vazby převoditelného rublu ke koši volně směnitelných měn, která se bude stanovovat podle metodiky MBHS. Změna výše úvěru v závislosti na změně kursu Rb bude provedena v případě, že se takto stanovená hodnota přev. Rb změní více než $\pm 5\%$ ve srovnání s jeho základní hodnotou v době podpisu dohody.

Smluvní úprava uvedeného vládního úvěru je v souladu s čs. právním řádem, s obecně uznávanými zásadami mezinárodního práva, jakož i se závazky převzatými ČSSR v rámci jiných platných smluv. Schválení podepsané úvěrové dohody se SSSR nevyžaduje údajně souhlasu Federálního shromáždění (podle čl.36 odst.3 ústavního zákona č.143/1968 Sb., o čs.federaci) a její sjednání spadá (na základě rozhodnutí prezidenta republiky čj. 31/1969 Sb.) do působnosti vlády ČSSR.

U výše uvedeného vládního úvěru SSSR není dosud dořešeno jeho vnitřní korunové profinancování, které má být dohodnuto mezi ministrem financí ČSSR a předsedou SBČS. Je nesporné, že fakticky nepůjde o nové korunové zdroje, neboť se jedná o úvěr na saldo stávající aktivní bankovní devizové pozice kryté zdroji

úvěrového plánu.

Jde tedy spíše o to, zda z hlediska nového devizového režimu a kategorizace vládních úvěrů zahrnovat či nezahrnovat uvedený úvěr SSSR do vládního devizového okruhu a uvolněné úvěrové zdroje v důsledku likvidace bankovních devizových aktiv (převedením na vládní pohledávku) přímo použít na financování uvedeného vládního úvěru, nebo je poskytnout ve formě úvěru státu k zajištění rozpočtového financování tohoto vládního úvěru.

Stanovisko SBČS

SBČS požaduje zařazení uvedeného vládního úvěru do kategorie A, tj. mezi vládní úvěry charakteru státního zájmu a hospodářské pomoci, které jako součást vládního devizového okruhu budou od 1.1.1990 plně kryty ze zdrojů státního rozpočtu, resp. z prostředků státu. S ohledem na poměrně značný rozsah čerpání uvedeného vládního úvěru navrhuje pro případ nedostatku korunových zdrojů státního rozpočtu poskytnutí přímého bankovního úvěru státu z tohoto titulu, při čemž tento způsob korunového financování navrhuje uplatnit na celý rozsah uvedeného vládního úvěru, tedy i na část čerpanou před 1.1.1990.

Na podporu svého stanoviska uvádí SBČS tyto skutečnosti:

- Uvedený vládní úvěr nelze propojit na podnikovou sféru, neboť jde o úvěr finančního (nezbožového) charakteru, kde dopady na konkrétní organizace nelze následně vytypovat. Příjemcem korunového bankovního úvěru na jeho krytí může být proto pouze stát.

- Rozhodnutí vlády ČSSR o poskytnutí uvedeného vládního úvěru vede fakticky k časovému odkladu splatnosti původní bankovní pohledávky a vláda (resp. státní rozpočet) musí proto nést finanční důsledky tohoto svého rozhodnutí.

- Vládní úvěr je do značné míry motivován politicky (snaha umožnit odbyt a chod řady podniků, především strojírenských resortů).

- Návratnost úvěru je problematická a bude vyžadovat příslušné dohody na úrovni centra. Zbožový obsah splátek bude dohodnut

až v době splácení, při čemž čs.strana bude trvat na tom, aby to alespoň ze 60 % byly dodávky surovin.

- Uvedený vládní úvěr byl kontrahován před 1.1.1990, a proto podle SBČS jej lze automaticky považovat za úvěr kategorie A a zahrnout do vládního devizového okruhu.

Stanovisko FMF

V zásadách změn v systému financování vládních úvěrů a jejich převedení do kompetence FMF, které byly schváleny vládním usnesením č.387/1989 (příloha č.1), je uvedeno, že ze státního rozpočtu, příp. z jiných prostředků federace se financují vládní úvěry charakteru politické podpory a hospodářské pomoci. Tento charakter výše uvedený úvěr poskytnutý SSSR ovšem nemá. Možno jej však zařadit mezi vládní úvěry charakteru státního zájmu, kterážto charakteristika se v připravovaném materiálu FMF o řízení vládních úvěrů pro oblast SZ nově navrhuje pro vládní úvěry kategorizace A. Ani tato interpretace vládního úvěru SSSR na vyrovnaní vzájemných platebních vztahů není však zcela nesporná.

Příslušná úvěrová dohoda byla uzavřena v zájmu požadovaného odbytu produkce podniků čs. strojírenských resortů (v podstatě bez nároku na vyšší efektivnost), když nebylo možné u sovětského partnera dosáhnout podstatného zvýšení dovozů ze SSSR v příští pětiletce a hrozilo další narůstání aktivního salda ze vzájemné směny zboží. Šlo tedy v podstatě o přeměnu krátkodobých čs.pohledávek na dlouhodobé (s odkladem splátek na období po roce 1995), přičemž změna formy (z bankovní na vládní pohledávku) není z tohoto hlediska rozhodující.

Jako nesporný je ovšem třeba uznat fakt, že uvedený vládní úvěr SSSR nelze propojit na podnikovou sféru a zařadit jej do kategorie B či C, kam svým charakterem spíše patří. Jde o úvěr nesporně dlouhodobý, jeho návratnost však nepokládáme za problematickou, neboť nejsou důvody se domnívat, že by sovětská strana své závazky ve sjednaných lhůtách neplnila, jak je to dnes typické u řady rozvojových zemí. Úvěrové zdroje zapojené na krytí tohoto vládního úvěru (ať již přímo či ve formě úvěru státu) mají tedy podle názoru FMF návratnost zajištěnou.

Vzhledem ke všem výše uvedeným skutečnostem bylo při jednání na úrovni I. náměstka ministra financí ČSSR a místopředsedy SBČS dne 21.12.1989 dohodnuto pokládat vládní úvěr SSSR k vyrovnaní vzájemných platebních vztahů za součást vládního devizového okruhu. V částce čerpané ještě do konce roku 1989 (předpokládá se cca 8 mld Kčs) se stane příslušná vládní pohledávka součástí existujícího (starého) bloku vládních úvěrů a v jeho rámci bude převedena bezúplatně do státních finančních aktiv (majetku) federace s proúčtováním uvolněných bankovních zdrojů krytí do státních finančních pasív. Další čerpání uvedeného vládního úvěru v průběhu roku 1990 má být již korunově financováno úvěrem SBČS státu, který bude podléhat schvalování Federálním shromážděním.

Je tedy zřejmé, že všechny budoucí eventuelní kursové ztráty u výše uvedeného vládního úvěru SSSR z titulu devalvace převoditelného Rb (s výjimkou devalvace vůči VM o více než 5 % v rámci zajišťovací doložky) budou finančně kryty ze státních prostředků, konkrétně z rezervy FMF na krytí rizik z poskytnutých vládních úvěrů. >

V Praze dne 22. prosince 1989

Grýla